

Advies

van Vlaamse Nutsregulator van 4/04/2025

met betrekking tot het Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de
“Mijn Verbouwpremie”, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 26
maart 2025

Inhoud

Inleiding	3
Bespreking	3
1 Inhoud Ontwerpbesluit.....	3
2 Algemene bedenkingen	4
2.1. De behandeling en (pre)financiering van verbouwpremies is geen kerntaak van de distributienetnetbeheerders of hun werkmaatschappij.....	4
2.2. Er moeten bijkomende budgetten worden vrijgemaakt en/of andere maatregelen worden genomen om een stijging van de elektriciteitsfactuur te voorkomen.....	5
2.3. De voorziene vergoeding voor de distributienetbeheerders dekt niet alle kosten	6
2.4. De nettarieven mogen geen kosten bevatten voor beleid dat geen verband houdt met het netbeheer	6
Conclusie.....	8

Inleiding

Op 26 maart 2025 keurde de Vlaamse Regering een [Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021 en het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat betreft de Mijn Verbouwpremie](#) (hierna “Ontwerpbesluit”) en bijhorende [nota aan de Vlaamse Regering](#), een eerste maal principieel goed met het oog op adviesaanvraag bij de Vlaamse Nutsregulator en daarna de Raad van State.

De Vlaamse Nutsregulator werd bij schrijven van 27 maart 2025 door de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd verzocht een spoedeisend advies uit te brengen over dit Ontwerpbesluit binnen een termijn van tien dagen.

We begrijpen de wens tot snelle wijziging van deze regeling omwille van budgettaire redenen. Dit is echter de tweede spoedadviesaanvraag op rij. Bovendien valt de adviestertermijn ook nog deels samen met een vakantieperiode. We wensen te benadrukken dat het belangrijk is om voldoende tijd te krijgen om een kwalitatief advies af te leveren, zoals decretaal van ons verwacht wordt.

Gezien de korte adviestertermijn bevat het voorliggend advies vooral een aantal algemene bedenkingen, die ook reeds geuit werden in ons recent advies met betrekking tot het ontwerpbesluit inzake de kortingsbon voor energiezuinige toestellen (ADV-2025-01¹).

Bespreking

1 Inhoud Ontwerpbesluit

Voorliggend Ontwerpbesluit heeft tot doel wijzigingen aan te brengen aan de bepalingen inzake “Mijn Verbouwpremie” in het Energiebesluit en het Besluit Vlaamse Codex Wonen. Het gaat om wijzigingen zoals de versterking van de inkomensselectiviteit van de premie, de aanpassing van premiebedragen, de invoering van forfaitaire premies, wijziging van de voorwaarden voor het verkrijgen van de premie, invoering nieuwe plafonds, ...

Bedoeling is de wijzigingen van kracht te laten gaan op 30 juni 2025. Aanvragen ingediend tot en met deze datum worden behandeld/uitbetaald overeenkomstig de huidige voorwaarden. Nadien op basis van de voorwaarden die gewijzigd worden in voorliggend Ontwerpbesluit. Dit voornamelijk om de budgettaire impact² van deze premie zo snel als mogelijk in te perken.

¹ <https://www.vlaamsenutsregulator.be/nl/document/adv-2025-01>

² Zie advies IF: “Er wordt verwacht dat de invoering van de hervorming vanaf 1/7/2025 uiteindelijk een besparing oplevert van 26,3 miljoen EUR in 2025 (benodigd budget: 195,1 miljoen EUR i.p.v. 221,4 miljoen EUR). Het benodigd budget voor 2026 en volgende jaren wordt geraamd op 156,5 miljoen EUR terwijl bij ongewijzigd beleid (‘beslist beleid’) het budget zou stijgen tot 247,0 miljoen EUR (verschil: 90,5 miljoen EUR).”

De premies kunnen worden aangevraagd via een “elektronisch loket”, beheerd door het Vlaams Klimaat- en Energieagentschap en het Agentschap Wonen. De behandeling van de aanvragen gebeurt in backoffice door onder meer personeelsleden van Fluvius.³ Deze betaalt ook de uiteindelijke premie uit aan de aanvrager. Fluvius wordt achteraf hiervoor (deels) gecompenseerd vanuit enerzijds de begroting Energie en anderzijds de begroting Wonen (tot 2025).

2 Algemene bedenkingen

2.1. De behandeling en (pre)financiering van verbouwpremies is geen kerntaak van de distributienetnetbeheerders of hun werkmaatschappij

Wij verwijzen naar onze eerdere adviezen met betrekking tot de kerntaken van de netbeheerders (ADV-2023-04⁴ en ADV-2023-02⁵), een advies dat onder meer handelde over de oprichting van een online platform voor het faciliteren van bepaalde tegemoetkomingen (ADV-2023-08⁶), evenals ons advies met betrekking tot het ontwerpbesluit inzake de kortingsbon voor energiezuinige toestellen (ADV-2025-01).

Het behandelen van premieaanvragen en het (pre)financieren van deze premies is geen activiteit die nodig is voor de distributienetbeheerders om aan hun verplichtingen krachtens de Vierde Elektriciteitsrichtlijn⁷ of Verordening (EU) 2019/943⁸ te voldoen, zijnde hun verplichtingen bij het beheer van hun net.

De distributienetbeheerders en Fluvius moeten zich volledig kunnen focussen op het beheer van hun net. Dat is essentieel voor de energietransitie en in het belang van elke netgebruiker. De uitdagingen waarvoor de netbeheerders staan zijn enorm. De middelen (financieel, materiaal, personeel) om die uitdagingen te realiseren zijn beperkt en moeten dus doelgericht ingezet worden. De bestaande problemen inzake netcongestie voor bedrijven⁹, de vertraagde uitrol van de digitale meter en de aanhoudende problemen met geblokkeerde toegangspunten moeten prioritair aangepakt worden. De focus van de netbeheerders op hun kerntaken is dan ook in het belang van elke netgebruiker. Enkel zo kan de netbeheerder een kwalitatieve dienstverlening blijven garanderen: een veilig en betrouwbaar net met weinig onderbrekingen en een goede spanningskwaliteit, correcte en tijdig doorgestuurde verbruiksgegevens voor de opmaak van energiefacturen, ... Elke afleiding van de kerntaken moet dan ook vermeden worden.

Om de premies te behandelen, voorzien de netbeheerders mankracht en systemen die anders op een andere manier en in het belang van de energietransitie kunnen ingezet worden. De taken inzake de behandeling van aanvragen van deze premie zouden beter overgedragen worden aan de Vlaamse administratie.

³ Navraag bij Fluvius leert dat zij momenteel 30,4 VTE inzetten bij de behandeling van deze premies.

⁴ <https://www.vlaamsenutsregulator.be/nl/document/adv-2023-04>

⁵ <https://www.vlaamsenutsregulator.be/nl/document/adv-2023-02>

⁶ <https://www.vlaamsenutsregulator.be/nl/document/adv-2023-08>

⁷ Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 “betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (herschikking).

⁸ Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit.

⁹ <https://pers.fluvius.be/netbeheerders-elia-en-fluvius-versterken-actieplannen-rond-congestiebeheer-voor-bedrijven>

2.2. Er moeten bijkomende budgetten worden vrijgemaakt en/of andere maatregelen worden genomen om een stijging van de elektriciteitsfactuur te voorkomen

Artikel 6.4.1/12 §1 van het Energiebesluit stelt dat de kosten van deze premie een financiële openbaredienstverplichting zijn voor de netbeheerder, met uitzondering van de kosten waarvoor vergoedingen van de Vlaamse overheid zijn ontvangen.

Gevolg is dat de kosten van deze openbaredienstverplichting in de nettarieven verrekend moeten worden, tenzij de netbeheerders hiervoor vergoed worden. Artikel 4.1.32 §1, 10° van het Energiedecreet stelt: *“de kosten voor de openbaredienstverplichtingen die worden opgelegd door of krachtens het decreet, en die niet worden gefinancierd door belastingen, taken, subsidies, bijdragen en heffingen, worden op een transparante en niet-discriminerende wijze verrekend in de tarieven na controle door de Vlaamse Nutsregulator.”*

Het overgrote deel van de kosten van deze premie werden in voorgaande jaren gecompenseerd vanuit de Vlaamse Regering. Volgens de nota aan de VR (p. 27) zal de komende jaren minder budget ter beschikking zijn voor deze compensatie van Fluvius. In de periode 2025-2027 zijn er hierdoor belangrijke budgettekorten te verwachten:

*“Door de overloop van aanvragen uit 2024 die pas in 2025 door Fluvius zullen worden behandeld en uitbetaald ontstaat een **budgettekort van 44,6 miljoen euro**. Vanaf BO2026 zijn bijkomende middelen via het Sociaal Klimaatfonds beschikbaar ten belope van 13,3 miljoen euro op jaarbasis. Ook in 2026 zijn de geraamde kosten voor de aanrekening MVP met 190,3 miljoen euro nog **15 miljoen euro** hoger dan het beschikbaar budget van 175,2 miljoen euro. In 2027 blijven de geraamde uitgaven op **1.077 k€** na binnen de budgettaire contouren. Vanaf 2028 is de basisvergoeding voor MVP via ETS2 te voorzien.”*

Om te vermijden dat de nettarieven verder stijgen, zullen de komende jaren dus nog de nodige bijkomende budgetten moeten worden vrijgemaakt en/of maatregelen worden genomen. Zonder bijkomend budget zou dit volgens onze inschattingen leiden tot een stijging van de elektriciteitsfactuur van een gemiddeld gezin met 3,5 euro (incl. btw) in 2026¹⁰ en telkens met 5,5 euro (incl. btw) in 2027 én 2028.¹¹

In het Vlaams Regeerakkoord 2025-2029 staat dat ‘We zorgen dat de Vlaamse component in de elektriciteitsfactuur niet verder toeneemt als gevolg van eigen Vlaams beleid’.¹² Dit streven wordt hernomen in de beleidsnota Energie en Klimaat voor de jaren 2024-2029¹³ en wordt ook onderschreven in de voorliggende nota aan de Vlaamse Regering (p. 26), waar gesteld wordt dat:

“In afwijking van het algemene principe van doorrekening in de nettarieven, wordt door de Vlaamse overheid tot op een bepaalde hoogte tussengekomen in de kosten gemaakt door de netbeheerders. In de vorige legislatuur werden de kosten in het kader van de REG-openbare dienstverplichtingen voor het overgrote deel vergoed aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders om de impact op de energiefactuur te beperken. Het is ook volgens het Regeerakkoord 2024-2029 de uitdrukkelijke bedoeling van deze Vlaamse Regering om de elektriciteitsfactuur, als gevolg van haar beleid, niet verder te laten toenemen.” (eigen onderlijning)

¹⁰ Aanname: opname voorzien budgettekort 2026 in toegelaten inkomen 2026.

¹¹ Aanname: voorzien budgettekort 2025 wordt via regulatorie saldi verdeeld over toegelaten inkomen 2027 en 2028.

¹² Vlaams Regeerakkoord 2025-2029, p. 48.

¹³ Beleidsnota 2024-2029 Energie en Klimaat, p. 64.

2.3. De voorziene vergoeding voor de distributienetbeheerders dekt niet alle kosten

De Vlaamse Nutsregulator merkt op dat Fluvius bovendien ook administratieve behandelingskosten heeft met deze premies die momenteel niet vergoed worden.

De kosten van de distributienetbeheerders in het kader van de premie zijn namelijk tweeledig:

- Enerzijds gaat het om de kosten van de uitbetaalde premies¹⁴

Zoals hierboven reeds toegelicht werd een groot deel van deze kosten in voorgaande jaren gecompenseerd vanuit de Vlaamse Regering. We begrijpen uit bovenstaande passage uit de nota aan de Vlaamse Regering dat het de uitdrukkelijke bedoeling van deze Vlaamse Regering is om de elektriciteitsfactuur, als gevolg van haar beleid, niet verder te laten toenemen. We gaan er bijgevolg van uit dat de nodige bijkomende budgetten hiervoor nog worden vrijgemaakt.

- Anderzijds gaat het om de (personeels-, IT-, administratieve) kosten voor de afhandeling van de toekenning en uitbetaling van de premie door de netbeheerders.

Deze kosten worden tot nu toe niet vergoed door de Vlaamse Regering en komen bijgevolg wel terecht in de nettarieven, weliswaar na een kritische beoordeling door de Vlaamse Nutsregulator.¹⁵ In 2024 bedroegen de administratiekosten voor alle REG-premies samen 13,8 miljoen euro. Het budget hiervoor in de nettarieven 2025 is 10,6 miljoen euro.

2.4. De nettarieven mogen geen kosten bevatten voor beleid dat geen verband houdt met het netbeheer

Artikel 18 (1) van de Elektriciteitsverordening 2019/943¹⁶ bepaalt:

“1. De door de netwerkbeheerders gehanteerde tarieven voor nettoegang, met inbegrip van tarieven voor de aansluiting op de netten, tarieven voor het gebruik van netten en, indien van toepassing, tarieven voor gerelateerde versterkingen van netten, moeten kostenreflectief en transparant zijn, rekening houden met de noodzakelijke zekerheid van het netwerk en flexibiliteit en een afspiegeling vormen van de werkelijk gemaakte kosten, voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte en structureel vergelijkbare netbeheerder en op niet-discriminerende wijze worden toegepast. Deze tarieven omvatten geen ongerelateerde kosten ter ondersteuning van ongerelateerde beleidsdoelstellingen.” (eigen onderlijning)

¹⁴ De elektriciteitsdistributienetbeheerders hebben geen invloed op de hoogte van deze kosten en deze kosten worden in de tariefmethodologie dan ook beschouwd als exogene kosten, die één op één doorgerekend worden in de nettarieven (Tariefmethodologie 2025-2028, paragrafen 65 en 66).

¹⁵ In de tariefmethodologie worden deze kosten aanzien als kosten die de netbeheerder kan beïnvloeden (endogene kosten).

¹⁶ Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit.

De meerderheid van de openbardienstverplichtingen (zoals de toekenning en prefinanciering van de MijnVerbouwpremie) is niet gerelateerd aan het distributienetbeheer. Ze beogen vooral sociale en ecologische doelstellingen. De Vlaamse Nutsregulator heeft dat al verschillende malen gesteld.¹⁷

Tot op heden worden de kosten van deze openbardienstverplichtingen alsnog opgenomen in de toegelaten inkomens van de netbeheerder, zoals voorgeschreven door artikel 4.1.32, § 1, 10° van het Energiedecreet.

De vraag stelt zich echter of artikel 18(1), tweede zin, van de Elektriciteitsverordening, niet zo moet worden geïnterpreteerd dat het in de weg staat van een nationale regel zoals artikel 4.1.32, § 1, 10° van het Energiedecreet dat bepaalt dat de kosten voor de openbardienstverplichtingen die worden opgelegd door of krachtens het decreet, en die niet worden gefinancierd door belastingen, taksen, subsidies, bijdragen en heffingen, op een transparante en niet-discriminerende wijze worden verrekend in de tarieven na controle door de Vlaamse Nutsregulator, ook wanneer de kosten van die openbare dienstverplichtingen ongerelateerde kosten zijn ter ondersteuning van ongerelateerde beleidsdoelstellingen.

Ondertussen heeft het Marktenhof te Brussel hierover een prejudiciële vraag gesteld aan het Europees Hof van Justitie in kader van het beroep door de distributienetbeheerders tegen de door de Vlaamse Nutsregulator vastgestelde Tariefmethodologie 2025-2028.

Het is niet uitgesloten dat de uitspraak in deze rechtszaak ons zal nopen om de kosten van openbardienstverplichtingen die ongerelateerde kosten zijn ter ondersteuning van ongerelateerde beleidsdoelstellingen (zoals de kosten die de netbeheerders maken in het kader van deze premies) te weigeren bij het vastleggen van de toegelaten inkomens en distributienettarieven elektriciteit voor het komende jaar. In dat geval zal er mogelijk naar een andere financiering van deze kosten moeten gezocht worden (vb. via overheidsmiddelen, heffing...) om Fluvius te compenseren.

We merkten dit al eerder op in ons advies over de kortingsbon voor energiezuinige toestellen (ADV-2025-01). In de repliek hierop¹⁸ verwees de Vlaamse Regering naar twee richtlijnbevestigingen¹⁹ die een juridische basis zouden bieden voor het opleggen van taken inzake de behandeling en uitbetaling van premies aan de netbeheerder en zijn werkmaatschappij. De bovenstaande bedenkingen van de Vlaamse Nutsregulator gaan evenwel over de behandeling van de kosten van deze opgelegde taken.

Als deze kosten beschouwd worden als “*ongerelateerde kosten ter ondersteuning van ongerelateerde beleidsdoelstellingen*” dan mag de Vlaamse Nutsregulator deze niet opnemen in de door hem goedgekeurde nettarieven, conform de Elektriciteitsverordening. In een recent rapport van de Europese energieregulator ACER wordt hierover gesteld (al. 85): “*Non-TSO/non-DSO costs if not related to network use can distort network tariff signals and/or lead to distributional effects between different groups of network users. ACER underlines that pursuant to the EU electricity market regulation, network charges shall not include unrelated policy costs*”.²⁰

¹⁷ Zie bijvoorbeeld de volgende documenten van de Vlaamse Nutsregulator: RAPP-2020-07, ADV-2022-05, ADV-202302, ADV-2023-04 en ADV-2023-08.

¹⁸ <https://beslissingenvlaamse-regering.vlaanderen.be/document-view/67B74F67FAD646C3E52C128F>

¹⁹ Art. 9 van de richtlijn (EU) 2019/944 en art. 9 van de richtlijn (EU) 2023/1791.

²⁰ <https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Reports/2025-ACER-Electricity-Network-Tariff-Practices.pdf>

Conclusie

Het is geen goed idee om de netbeheerders taken te geven op vlak van de toekenning en prefinanciering van premies. Zij moeten zich volledig kunnen focussen op het beheer van hun net en de bijhorende data. Daar liggen momenteel grote uitdagingen. Elke afleiding van die kerntaken moet vermeden worden. Dat is essentieel voor de energietransitie en in het belang van elke netgebruiker.

Zolang dat niet het geval is, moet de Vlaamse Regering er, in lijn met het Vlaams Regeerakkoord, voor zorgen dat het budgettekort voor de premie de Vlaamse elektriciteitsdistributienettarieven, en bij uitbreiding de elektriciteitsfactuur, niet verder doet stijgen. Daarvoor moeten bijkomende budgetten worden vrijgemaakt, ingeschat op 44,6 miljoen euro in 2025, 15 miljoen euro in 2026 en 1 miljoen euro in 2027.

We stellen vast dat de Vlaamse Regering de administratieve behandelingskosten van Fluvius momenteel niet vergoedt. Die kosten komen dus wel terecht in de nettarieven.

We wijzen er ten slotte op dat een uitspraak in een rechtszaak tegen onze tariefmethodologie, aangespannen door de netbeheerders, ons mogelijk zal verplichten om de kosten van openbardienstverplichtingen die ongerelateerde kosten zijn ter ondersteuning van ongerelateerde beleidsdoelstellingen (zoals de kosten van de behandeling en toekenning van deze premie) te weigeren bij het vastleggen van de toegelaten inkomens en nettarieven voor het komende jaar.